

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR**FATİH ERTAN BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2020/23006
Karar Tarihi : 15/3/2023

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN

Üyeler : Muammer TOPAL

Recai AKYEL

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

İrfan FİDAN

Raportör : Hüseyin Özgür SEVİMLİ

Başvurucu : Fatih ERTAN

Vekil : Av. Salih Emrah ERTAN

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, idari para cezasına yönelik iptal başvurusunda deliller değerlendirilirken Kolluk Tutanağı'na aksi ispat edilemeyecek seviyede üstünlük tanınması nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucu, bireysel başvuru konusu olayların geçtiği tarihte Aydın'ın Efeler ilçesinde faaliyet gösteren V. Apart adlı işyerinin sahibidir.

3. Başvurucuya ait işyerinde ruhsatında belirtilen iş koluna aykırı şekilde öğrenci barındırma faaliyeti yürütüldüğüne dair duyum alınması üzerine inceleme başlatılmıştır. Kolluk, zabıta ve diğer kurumların görevlilerince işyerinde ortaklaşa yapılan inceleme sonucu düzenlenen 24/1/2020 tarihli tutanakta yer verilen tespitler şu şekildedir:

i. 24/1/2020 tarihinde saat 14.50 sıralarında başvurucuya ait işyerine gelindiğinde işyerinde müdür yardımcısı olduğunu ifade eden M.S. görevlilere apartta sadece kadınlarm kaldığını ancak dışarıdan gelen kişilerin de kalabildiğini, burada kalanlara sabah kahvaltısı ve akşam yemeği verildiğini, bunların da konaklama ücretine dâhil olduğunu söylemiştir. Apartta kalanlarla sözleşme yapılıp yapılmadığı sorulduğunda da burada bir aydan fazla kalanlarla sözleşme yapıldığını beyan etmiştir.

ii. İşyerinin 3. katındaki 302 numaralı odada kaldığı tespit edilen Ç.A. aynı ildeki bir üniversitenin birinci sınıfında öğrenci olduğunu, G.N.K. adlı diğer kadın üniversite öğrencisi ile aynı odada kaldıklarını söylemiştir.

iii. Tutanak sadece olay tarihinde anılan tesiste inceleme yapan görevliler tarafından imzalanmıştır.

4. Aydın İİ Millî Eğitim Müdürlüğü (Müdürlük) tarafından düzenlenen 12/2/2020 tarihli inceleme raporunda; işyerine ait 23/1/2020 tarihli müşteri listesine göre tesiste dokuz kişinin kaldığı ve bu kişilerden birinin tutanakta adı geçen Ç.A. olduğu belirtilmiştir. Tesise ait ruhsat kaydına göre tesisin konaklama hizmeti verdiği, bu hizmetten yararlanacak olan kişilere dair cinsiyet ayrımı bulunmadığı ama tesiste kalanların sadece kadın olduğu, bu nedenle anılan tesisin kadın öğrencilere yönelik barınma hizmeti verdiği ifade edilmiştir.

5. Anılan tutanak ve rapor doğrultusunda Müdürlük tarafından söz konusu tesiste 24/3/1950 tarihli ve 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencileri Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanuna Ek Kanun'da öngörülen koşullara aykırı şekilde ruhsatsız olarak kadın öğrencilere yurt hizmeti verildiği sonucuna ulaşılmış; 5661 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca 58.860 TL idari para cezası verilmesine, işyerinin kapatılmasına karar verilmiştir.

6. Başvurucu, Müdürlükçe verilen idari para cezasına karşı Aydın 2. Sulh Ceza Hâkimliğine (Hâkimlik) iptal başvurusunda bulunmuştur. Başvuru dilekçesinde -diğer itirazların yanı sıra- tesisin kamuya açık barınma hizmeti verdiğini, tesiste farklı statülerdeki kişilerin kaldığını, incelemenin yapıldığı tarihte tesiste kalan kişilerin tümünün üniversite öğrencisi olmadığını ileri sürmüştür. Ayrıca olay tarihinde, olay tarihinden önce ve sonraki tarihlerde tesiste kaldığı ve öğrenci olmadığını belirtilen kişilerden örnekler vermiş ve bu kişilerin tesiste kaldığı dönemlere dair faturaları ibraz etmiştir. Bu kapsamda tesiste kalan ve dilekçede adları ile meslekleri belirtilen ve meslek kimliklerinin fotokopilerini de sunduğu birden çok erkek ya da kadın kişinin öğrenci olmadığını ileri sürerek bu kişilere ait çalışma kayıtlarının ilgili kurumlardan sorularak belirlenmesini talep etmiştir. Diğer yandan öğrenci olmakla birlikte tesiste kalmak için talepte bulunanları engelleme imkânı olmadığını, tesis yakınlarında yurt hizmeti veren başka yerler de olduğunu, bu nedenle kendi tesisinin yurt olarak faaliyet göstermesine de gerek bulunmadığını beyan etmiştir.

7. İnceleme sırasında idari para cezasına dayanak olan belgeler Müdürlük tarafından Hâkimliğe gönderilmiştir. Müdürlük 24/1/2020 tarihli tutanak ve rapor doğrultusunda başvurusunun ruhsata aykırı olarak öğrenci barınma hizmeti verdiğinin tespit edildiğini belirtmiştir.

8. Hâkimlik 10/4/2020 tarihli kararıyla başvurusunun iptal başvurusunu reddetmiştir. Ret kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Başvuru dilekçesi, kurum cevabı yazısı ve tüm dosyanın incelenmesi sonucunda; itiraz edenin işletmesinde izinsiz öğrenci barındırma faaliyeti verdiğinin görevlilerce tespit edildiği, tespitin tutanak altına alındığı, tutanakların aksi sabit oluncaya kadar geçerli olduğu, itiraz edenin tutanağın aksini delillerle ispatlamadığından itiraz edenin savunması hakikîliğimizce uygun görülmemesi karşısında itiraz edenin atılı kabahat eylemini işlediğine dair dosyada bulunan tutanak ve belgelerle sabit olduğu..."

9. Başvurucu, ret kararına itiraz etmiştir. İtiraz dilekçesinde -diğer itirazların yanı sıra- tesisin öğrencilerle sınırlı olarak ve ruhsata aykırı şekilde faaliyet göstermediğini, tesiste hâlihazırda bir işte çalışanların, Aydın'a tatil için gelen kişilerin de kaldığını, tesisin okulların

kapalı olduğu dönemde de açık olduğunu ancak somut olayda yalnızca tesiste kalan tek kadın öğrencinin beyanına dayalı olarak ceza verildiğini, otel görevlisi M.S.nin görevlilere öğrenciler dışında da tesiste kalan kişiler olduğunu beyan etmesine rağmen bu hususun tutanağa geçirilmediğini, anılan tutanakta M.S.nin imzasının bulunmadığını, bu kişinin tarık sıfatıyla ifadesi alınması gerektiğini ileri sürmüştür.

10. Aydın 1. Sulh Ceza Hâkimliği 18/5/2020 tarihli kararıyla Hâkimlik kararında yer alan gerekçeye atıfta bulunarak başvurusunun itirazını reddetmiştir.

11. Başvurucu, nihai hükmü 7/6/2020 tarihinde öğrendikten sonra 8/7/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

12. Komisyon, adil yargılanma hakkı kapsamındaki silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkeleri ve gerekçeli karar hakkı dışındaki iddiaların kabul edilemez olduğuna, anılan şikâyetlerin kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

13. Başvurucu, işlettiği tesisin ruhsatında yer alan iş koluna uygun faaliyeti gösterdiğine ve olay tarihinde bu tesiste öğrenciler dışında başka kişilerin de kaldığına dair ileri sürdüğü itirazlarına konu olguların Hâkimlikçe araştırılmaksızın, Müdürlük görevlilerince düzenlenen tutanakla bağlı kalmarak iptal başvurusunun reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

14. Başvuru, masumiyet karinesi ışığında silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi kapsamında incelenmiştir.

15. Anayasa Mahkemesi *Gurbet Çoban* (B. No: 2019/38857, 17/11/2021) kararında; *kabahat* olarak düzenlenen gece vakti içki satışı nedeniyle başvurucuya idari para ceza verildiği olayda başvuruya konu cezai sürecin herkes için bağlayıcılığı olan genel bir etki yaratığı, kamu gücünü kullanan bir kamu otoritesi tarafından yürütüldüğü, bu sürecin cezalandırıcı ve caydırıcı bir amacının olduğu, ayrıca cezanın miktarı dikkate alındığında bu yaptırımın adil yargılanma hakkı bağlamında *suç isnadı* niteliğinde sayılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa'nun ortak koruma alanında yer alan adil yargılanma hakkının *suç isnadı* boyutuyla somut olay yönünden uygulanabilir olduğuna karar vermiştir (*Gurbet Çoban*, § 32). Mevcut başvuruda da *Gurbet Çoban* kararında ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir neden bulunmamaktadır.

16. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvuruda silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

17. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı maddi adaleti değil şekli adaleti temin etmeye yönelik güvenceler içermektedir. Bu bakımdan adil yargılanma hakkı davanın taraflardan biri lehine sonuçlanmasını garanti etmemektedir. Adil yargılanma hakkı temel olarak yargılama sürecinin ve usulünün hakkaniyete uygun olarak yürütülmesini teminat altına almaktadır (*M.B. [GK]*, B. No: 2018/37392, 23/7/2020, § 80).

18. Hakkaniyete uygun yargılanma hakkının unsurlarından biri de *silahların eşitliği* ilkesidir. Silahların eşitliği ilkesi, davanın taraflarının usule ilişkin haklar bakımından aynı koşullara tabi tutulması ve taraflardan birinin diğerine göre daha zayıf bir duruma düşürülmeksizin iddia ve savunmalarını makul bir şekilde mahkeme önünde dile getirme fırsatına sahip olması anlamına gelir. Ceza davalarının yanı sıra medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyumsuzluklara ilişkin hukuk davaları ve idari davalarda da bu ilkeye uyulması gerekir (*Yaşasın Aslan*, B. No: 2013/1134, 16/5/2013, § 32).

19. Masumiyet karinesi, Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrasında "*Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.*" şeklinde düzenlenmiştir. Masumiyet karinesi, hakkında suç isnadı bulunan bir kişinin adil bir yargılama sonunda suçlu olduğuna dair kesin hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerektiğini ifade etmekte ve hukuk devleti ilkesinin de bir gereğini oluşturmaktadır (AYM, E.2013/133, K.2013/169, 26/12/2013). Anılan karine, kişinin suç işlediğine dair kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan suçlu olarak kabul edilmemesini güvence altına almaktadır. Bunun sonucu olarak kişinin masumiyeti *asıl* olduğundan suçluluğu ispat külfeti iddia makamına ait olup kimseye suçsuzluğunu ispat mükellefiyeti yüklenemez. Ayrıca hiç kimse, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar yargılama makamları ve kamu otoriteleri tarafından suçlu olarak nitelendirilemez ve suçlu muamelesine tabi tutulamaz (*Kürşat Eysel*, B. No: 2012/665, 13/6/2013, § 26).

20. Sanık, masumiyet karinesi gereği suçsuz sayıldığı için yargılama yapılmakta ve maddi gerçeğe ulaşılmaya çalışılmaktadır. Maddi gerçeğe ulaşmak için suç isnadı altında olan kişiden masum olduğunu ispat etmesi istenemez. Çünkü suç isnadı altında da olsa kişi, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar suçsuz kabul edilmektedir (*Adem Hüseyinoğlu*, B. No: 2014/3954, 15/2/2017, § 35).

21. Masumiyet karinesi kapsamında yer alan iddia edenin iddiasını ispatla yükümlü olması kuralı, Anayasa'nın 38. maddesinin gerekçesinde de açıkça ifade edilmiştir. Bununla birlikte genel anlamda suçun kanıtlanması yükümlülüğü iddia edende kaldığı sürece savunmasını oluşturmak için ispat yükünü sanığa devreden kurallar ile hukuki veya fiili varsayımların olduğu durumlarda ispat yükünün yer değiştirmesi masumiyet karinesine aykırılık taşınmaz (AYM, E.2013/38, K.2014/58, 27/3/2014). Ancak suç isnadını içeren karinenin aksini başvuruçunun yargılama sırasında ispat edebilmesinin mümkün olması, hâkimin de bu yönde ileri sürülen iddiaları inceleyip kararını buna göre verebilmesi, bir başka ifadeyle karinelerin kişiyi otomatik olarak *suçlu* hâline getirmemesi gerekir. Karineler, masumiyet karinesini ihlal eder boyuta ulaşmamalı ve suç isnadı altındaki kişi savunma imkânlarından yararlandırılmalıdır (*Adem Hüseyinoğlu*, § 36).

22. Bununla birlikte somut olayın özel koşullarında kabahat eylemleri nedeniyle uygulanan idari yaptırımlarda -adli suç ve cezalara nazaran- sorumluluk karinelerine ilişkin standartların daha esnek yorumlanması mümkündür ancak bu durumda dahi ispat bakımından kullanılan karinelerin masumiyet karinesini ihlal eder boyuta ulaşmaması gerekir (*Ahmet Altıntaş ve diğerleri* [GK], B. No: 2015/19616, 17/5/2018, § 34).

23. Somut olayda ruhsata aykırı olarak yalnızca kadın öğrencilerin konaklamasına özgülenmiş bir öğrenci yurdu işlettiği iddiasıyla başvuruçuya idari para cezası uygulanmıştır. Başvuruçunun cezaya karşı itirazını inceleyen Hâkimlik bu fiilin işlediğinin sabit olduğu sonucuna ulaşarak itirazı reddetmiştir. Hâkimlik, tesiste inceleme yapan görevliler tarafından

tanzim edilen tutanak ile bu tutanağa istinaden düzenlenen rapora dayanmıştır. Anılan tutanakta Ç.A. adlı kadın üniversite öğrencisi olduğunu ve başka bir kadın öğrenci ile birlikte aynı odada konakladığını kabul etmektedir.

24. İptal başvurusuna yönelik inceleme sırasında başvurucunun olayın kendi versiyonunu Hâkimliğe açıklama, iddia ve delillerini sunma, tutanağın içeriğinin güvenilirliğine ve doğruluğuna şüphe düşürme imkânı bulunduğu anlaşılmıştır. Bu bağlamda başvurucu, itiraz dilekçesinde belirtilen tutanak içeriğindeki vakıyı inkâr etmiştir. Başvurucu, olay anında işyerinde olan M.S. adlı görevlinin burada farklı zamanlarda başka kişilerin de kaldığına dair beyanının tutanağa aktarılmadığına ve bu görevlinin anılan tutanakta imzasının da bulunmadığına dikkat çekmiştir. Başvurucu, Hâkimliğe sunduğu itiraz dilekçesinde incelemenin yapıldığı tarihte işyerinde konaklayan kadınlardan birinin öğrenci olmadığını vurgulamış; hem bahsettiği bu kadının hem de farklı tarihlerde tesiste kaldığını söylediği diğer kişilerin kimlik ve meslek bilgilerine yer vererek bu kişilerin öğrenci olmadığı hâlde işyerinde konakladığını savunmuştur. Yine dilekçede belirttiği bu kişilerle misafir listesinde yer alan diğer müşterilerin çalışma kayıtlarının ilgili kurumlardan sorularak belirlenmesini, işyeri görevlisi M.S.nin tanık sıfatıyla ifadesinin alınmasını talep etmiştir. Başvurucuya göre tüm bunlar işlettiği tesisin yalnızca kadın öğrencilerin konaklamasına özgülünmüş öğrenci yurdu olduğunun her türlü şüpheden uzak bir biçimde ispatlanmadığını göstermektedir.

25. Hâkimlik ise görevlilerce düzenlenen tutanağın başvurucunun ruhsata aykırı olarak yalnızca kadın öğrencilerin kalabildiği bir öğrenci yurdu işlettiği iddiasını ispatladığını kabul etmiş, ayrıca başvurucunun tutanağın aksini ispat edecek delil gösteremediğini vurgulamıştır. Hâkimlik, başvurucunun itiraz dilekçesinde belirttiği iddialarla ilgili olarak ise hiçbir değerlendirme yapmamıştır.

26. Başvurucunun iddia ve savunmalarını sunma imkânı elde etmesi silahların eşitliği ilkesinin sağlanması bakımından önem taşımakla birlikte bu imkânın kullanılması silahların eşitliği ilkesinin devlete yüklediği yükümlülüklerin ifası için tek başına yeterli değildir. Hâkimliğin bu iddialara ciddiyetle yaklaştığını ve yargılamayı hassasiyet içinde yürüttüğünü göstermesi de gerekmektedir. Hâkimlikten, olayın başvurucu tarafından anlatılan versiyonuna baştan kapalı bir tutum takınmaması ve bu ihtimale de yeterli ölçüde şans tanıdığını ortaya koyması beklenir. Somut olayda Hâkimliğin başvurucunun iddialarını yeteri kadar değerlendirmeye aldığına dair bir işaret tespit edilememiştir.

27. Öte yandan Hâkimliğin idare tarafından tanzim edilen tutanağın içeriğinin aksi ispat edilene kadar geçerli olduğu şeklindeki karineye dayandığı görülmüştür (bkz. § 8). İdari işlemlerin ve bu bağlamda idari görevliler tarafından düzenlenen tutanakların içeriğinin hukuka/gerçeğe uygunluk karinesinden yararlanacağı hukukun bilinen bir ilkesidir. Ancak bu karinenin söz konusu işlem ya da tutanağın içeriğinin hukukiliğinin veya gerçekliğinin tartışıldığı bir yargılamada geçerli olması mümkün değildir. İdari işlemin hukukiliğinin veya tutanağın içeriğinin gerçekliğinin dava konusu edildiği bir yargılamada hâkimin değinilen karineyi uygulaması davanın açılmasını anlamsız hâle getirir. Bu şekildeki bir yargılamada idare tarafından tanzim edilen belgelerin içeriğinin gerçekliği karinesinin yargılamanın sonucu yönünden belirleyici olması bireyi devlete karşı dezavantajlı bir konuma sokacağından silahların eşitliği ilkesini zedeleyebileceği gibi suç isnadıyla ilgili yargılama söz konusu olduğunda masumiyet karinesini de ihlal edebilir (bazı değişikliklerle birlikte bkz. *Gurbet Çoban*, § 44).

28. Kamu görevlilerince düzenlenen tutanakla delillendirilen suç isnadı söz konusu olduğunda yargı mercilerinden beklenen, tutanağın içeriğinin güvenilirliği ve doğruluğu ile ilgili olarak sanık tarafından ileri sürülen argümanları tarafsız ve nesnel bir değerlendirmeye tabi tutmalarıdır. Maddi gerçekliğin ortaya çıkarılmasını hedefleyen ceza yargılamasında kamu görevlilerinin düzenlediği tutanakların içeriğinin aksinin ispatında herhangi bir delil sınırlamasının söz konusu olması düşünülemez. Delil sınırlaması, suçun oluştuğunun kabulü için tam vicdani kanaatin arandığı, dolayısıyla her türlü şüphenin izalesinin gerektiği suç isnadına ilişkin yargılamaların amacıyla bağdaşmaz. Bu itibarla sanığın delili sunma konusunda tam bir serbestliğe sahip olması gerekir. Aksi durumda sanığın masum sayılmasının bir anlamı kalmaz (*Gurbet Çoban, § 45*).

29. Yukarıda da tespit edildiği üzere somut yargılama, Anayasa'nın 38. maddesi anlamında suç isnadına ilişkin uyumsuzluk kapsamında kalan bir yargılamadır (bkz. § 15). Başvurucuya isnat edilen ruhsata aykırı şekilde öğrenci yurdu işletme kabahati, görevliler tarafından düzenlenen tutanağa dayanılarak delillendirilmiştir. Hâkimlik de itirazı reddederken işyerinde yapılan denetim üzerine düzenlenen tutanağa vurgu yapmıştır. Başvurucu ise bu tutanağın gerçekliğine ilişkin iddialarını çelişmeli yargılama ilkesine uygun olarak ileri sürmüştü, güvenilirliğine şüphe düşürmek için çeşitli iddialar öne sürmüştür. Ancak Hâkimlik bu iddiaları değerlendirmeksizin başvurusunun tutanağın aksini ispatlayacak delil gösteremediği sonucuna ulaşmıştır.

30. Hâkimliğin bu değerlendirmesi ispat yükünü ters çevirecek mahiyettedir. Kuşkusuz adil yargılanma hakkı suç isnadıyla ilgili yargılamalarda bile mahkemelerin fiili ve hukuki karinelere dayanmasını bütünüyle yasaklamamaktadır. Ancak suç isnadına ilişkin bir yargılamada karinenin adil yargılama hakkını ihlal etmemesi için karineyle kişinin otomatik olarak suçlu ilan edilmemesi, bu bağlamda karinenin aksinin ispat edilebilir nitelikte olması, başvurusunun karinenin aksini ispatlama gayesiyle yaptığı açıklama ve sunduğu delillerin mahkeme tarafından titizlikle ele alındığının gösterilmesi gerekir.

31. Olayda başvurusunun ileri sürdüğü argümanların ilgisiz olmadığı anlaşılmıştır. Bu manada başvurusunun olay anında, bu tarihin öncesinde ve sonrasında işyerinde öğrenci olmayan başka kadın hatta erkek misafirlerin kaldığını iddia ettiğinin altını çizmek gerekir. Nitekim 24/1/2020 tarihli tutanakta işyeri görevlisi M.S.nin beyanının yazıldığı bölümde "*İşyerinde dışarıdan gelen başka kişilerin de kalabildikleri*" notunun yer aldığı görülmüştür. Başvurucu, M.S.nin görevlilere tesiste öğrenci olmayan kişilerin de kaldığını söylediği hâlde bu beyanın tutanağa aktarılmadığını iddia etmiştir. Hâkimliğin başvurusunun bu itirazıyla ilgili olarak bir değerlendirme yapmamış olmasının maddi olayın tespiti bakımından bir eksiklik olduğu vurgulanmalıdır.

32. Başvurusunun iptal başvurusunda, kimlik bilgilerini verdiği kişilerin öğrenci olmayıp belirli meslek unvanı sahibi olduklarına dair iddiaları karşısında tutanakta belirtildiği üzere inceleme yapılırken tesiste kalan kişilerden sadece bir kadın öğrenciyle görüşme yapılmasıyla yetinildiğine, diğer misafirlerin öğrenci olup olmadıklarının araştırılmadığına yönelik itirazları da önemsiz değildir. İptal başvurusuna dair dilekçe ekinde, öğrenci olmadığı belirtilen kişilerle yapılan sözleşmelerin, alınan hizmete dair faturaların ve bu kişilerden bazılarının tesise kayıt sırasında sundukları meslek kimlik belgelerinin de ibraz edilmesi dikkate alındığında başvurusunun belirtilen iddialarının tutanağın içeriğinin gerçekliğine ve itibar edilebilirliğine gölge düşürecek ve Hâkimliğin açık yanıt vermesini gerektirecek mahiyette olduğu değerlendirilmiştir. Bu koşullarda Hâkimliğin olayın gerçekleşme koşullarıyla ilgili olarak ortaya çıkan şüpheleri dağıtmak için iptal başvurusunda ileri sürülen

itirazları araştırması ve işyeri görevlisi M.S.yi dinlemesi oldukça etkili olma potansiyeline sahipken Hâkimliğin bu yönde bir adım atmadığı görülmüştür.

33. Sonuç olarak kamu görevlilerince düzenlenen tutanağın gerçekliği karinesi aksi ispat edilebilir nitelikte olsa da başvuruçunun bunun aksini ispatlamak için ileri sürdüğü iddia ve itirazların Hâkimlikçe değerlendirmeye bile alınmamış olması sebebiyle somut olaydaki uygulanma tarzı itibarıyla karinenin başvuruçuyu otomatik olarak suçlu hâle getirdiği anlaşılmıştır. Başvuruçuya savunma imkânı tanınmış ise de Hâkimliğin kamu görevlilerince düzenlenen tutanağa üstünlük tanıyan yaklaşımı başvuruçunun savunma yapmasını anlamsız hâle getirmiş ve başvuruçuyu kamu otoritesi karşısında dezavantajlı konuma düşürmüştür.

34. Bu durumda başvuruçunun tarafından yapılan itirazın kamu görevlilerince düzenlenen tutanakların gerçekliği karinesine dayalı olarak reddedilmesinin -başvuruçunun savunmalarının hiç irdelenmediği gözetildiğinde- silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerini ihlal ettiği kanaatine varılmıştır.

35. Açıklanan gerekçelerle başvuruçunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

36. Başvuruda silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiğine karar verildiğinden, adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyet hakkında kabul edilebilirlik ve esas yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

III. GİDERİM

37. Başvuruçunun ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ve maddi tazminat talebinde bulunmuştur.

38. Başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (*Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadıri Enis Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

39. Belirli bir davaya ilişkin olarak delilleri değerlendirme ve gösterilen delilin davayla ilgili olup olmadığına karar verme yetkisi kural olarak yargılamayı yürüten derece mahkemelerine aittir (*Orhan Kılıç* [GK], B. No: 2014/4704, 1/2/2018, § 44). Bu bağlamda somut olayda başvuruçunun idari para cezasına dayanarak olan kabahati işleyip işlemediği yönünde karar vermek Anayasa Mahkemesinin görevi değildir. Anayasa Mahkemesince verilen ihlal kararı, başvuruçunun iptal başvurusunun kabulü anlamına gelmediği gibi ihlal kararının gereklerinin yerine getirilmesi amacıyla yapılacak yeniden yargılama neticesinde başvuruçunun iptal başvurusunun kabul edilmesi gerektiği anlamına da gelmemektedir. İhlalin sonuçlarının gidermek üzere gereken işlemler yerine getirildikten sonra yapılacak değerlendirmede Hâkimlikçe delillerin takdir biçimine göre benzer veya farklı bir sonuca varılması mümkündür.

40. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Aydın 2. Sulh Ceza Hâkimliğine (2020/1143 D.İş) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 446,90 TL harç ve 9.900 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 10.346,90 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 15/3/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.